

EHDOTUS OIKEUSMINISTERIÖN ASETUKSEKSI ERÄISTÄ TUOMIOISTUINTEN HAKEMUSMAKSUISTA VUOSINA 2025-2027**Pääasiallinen sisältö**

Ehdotetussa asetuksessa säädettäisiin kärjäoikeuksien, hovioikeuksien ja markkinaoikeuden hakemusmaksuista vuosina 2025-2027. Hakemusmaksuja tarkistettaisiin rahan arvon muutosta vastaavasti ja niiden määrät pyöristettäisiin lähimpään täyteen kymmeneen tai viiteen euroon. Hakemusmaksuja korotettaisiin 14,3-15,6 prosenttia.

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 3 §:n mukaan kärjäoikeudessa hakemuksesta vireille tulevien avioeroa, tuomioistuinsoittelua, konkurssia, saneerausmenettelyä ja sulautumista koskevien asioiden käsittelymaksuista säädetään oikeusministeriön asetuksella. Oikeusministeriön asetuksella säädetään myös muiden kärjäoikeudessa hakemuksesta vireille tulevien, oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädettyssä hakemusasioiden käsittelyjärjestyksessä käsiteltävien asioiden maksusta. Oikeusministeriön asetuksella voidaan säätää myös muista kärjäoikeuden hakemusmaksuista. Lisäksi oikeusministeriön asetuksella säädetään markkinaoikeudessa hakemuksesta vireille tulevien muiden kuin markkinaoikeudellisten asioiden käsittelymaksusta. Oikeusministeriön asetuksella voidaan säätää myös hovioikeuden hakemusmaksusta. Maksut voivat olla enintään suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien keskimääräisten kokonaiskustannusten suuruisia. Maksu voidaan säätää jätettäväksi kokonaan perimättä, jos siihen on sosiaalisia tai oikeudenhoitoon liittyviä syitä. Jos hakemusasia siirretään riitaisena istuntokäsittelyyn, maksu peritään kuten riita-asiassa.

2. Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu oikeusministeriössä. Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian kiireellisyyden vuoksi.

3. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Tuomioistuinten hakemusmaksuista säädetään eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista vuosina 2022-2024 annetussa oikeusministeriön asetuksessa (1123/2021). Asetus on voimassa 31.12.2024 asti, joten se tulee antaa uudelleen vuoden 2025 alusta lukien.

Tuomioistuinmaksulain 2 §:n 5 momentin mukaan oikeudenkäyntimaksujen suuruus tarkistetaan kolmivuotiskausittain oikeusministeriön asetuksella rahan arvon muutosta vastaavasti. Tarkoituksenmukaisuussyistä myös hakemusmaksujen suuruus on tarkistettu samassa aikataulussa rahan arvon muutosta vastaavasti. Tuomioistuinmaksulain mukaiset maksut tulevat tarkistettaviksi vuoden 2025 alusta lukien. Asetuksessa säädettyjä hakemusmaksuja esitetään tarkistettaviksi samasta ajankohdasta, ja asetus esitetään annettavaksi edelleen määräaikaisena niin, että se olisi voimassa 31.12.2027 asti.

Rahan arvon muutoksen laskemiseen soveltuu Tilastokeskuksen julkaisema elinkustannusindeksi. Voimassa olevaa asetusta annettaessa vertailulukuna käytettiin elinkustannusindeksiä elokuussa 2021. Sen pisteluku oli 2020 elokuussa 2021 ja 2323 elokuussa 2024. Elinkustannusindeksin muutokerroin on näin ollen 1,15. Voimassa olevat maksujen euromäärät muunnetaan tällä muuntokertoimella rahan arvon muutoksen huomioon ottaviksi, kuitenkin lähimpään täyteen kymmeneen euroon pyöristäen vastaavasti kuin oikeudenkäyntimaksut pyöristetään lukuun ottamatta avioeron jatkokäsittelyä koskevaa hakemusmaksua sekä maksua tuomioistuinsovittelusta, jos sovittelua ei aloiteta. Jäljempänä mainittuja maksuja tarkistetaan pyöristäen lähimpään viiteen euroon. Pyöristysten takia maksukohtaiset korotusprosentit olisivat välillä 14,3-15,6.

4. Pääasialliset vaikutukset

Hakemusmaksujen tuotot vuonna 2023 olivat yhteensä noin 7,2 miljoonaa euroa. Jos asiamäärät pysyisivät vuoden 2023 tasolla, tuomioistuinten hakemusmaksutulot kasvaisivat ehdotettujen korotusten vuoksi noin 1,05 miljoonaa euroa vuodessa. Korotusten vaikutukset eri asiaryhmissä olisivat seuraavat:

	Nykyinen maksu	Maksujen lukumäärä 2023	Esitetty maksu	Tulojen lisäys
Hakemusasia, käräjä-, hovi- ja markkinaoikeus	270	5274	310	210960
Hakemusasia istutokäsittely *	530	114	610	9120
Avioero	210	13988	240	419640
Avioero, jatkokäsittely	100	10000	115	150000
Sovittelu, aloitettu	270	363	310	14520
Sovittelu, ei aloiteta	100	42	115	630
Jakoluettelon vahvistamiseen päättävä konkurssiasia	800	469	920	56280
Konkurssiin asettaminen	690	889	790	88900
Muu konkurssiasia	320	921	370	46050
Yrityssaneeraus, aloitettu	1060	277	1220	44320
Yrityssaneeraus, ei aloiteta	320	127	370	6350
Velkajärjestelyasia	270	149	310	5960
			Yhteensä	1052730

* Istutokäsittelyyn siirtyvässä hakemusasiassa maksu peritään kuten riita-asiassa. Riita-asian maksusta säädetään tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä. Riita-asian oikeudenkäyntimaksua ehdotetaan nostettavan 610 euroon oikeusministeriön asetuksella tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta.

5. Lausuntopalaute

Asetusehdotuksesta on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä ja Tuomioistuinvirastolta.

6. Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Asetuksessa säädettäisiin eräistä käräjä-, hovi- ja markkinaoikeudessa hakemuksesta vireille tulevien asioiden hakemusmaksuista. Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 1 §:ää.

2 §. Käräjäoikeuden hakemusmaksut. Käräjäoikeuden hakemusmaksuja esitetään tarkistettavan rahan arvon muutosta vastaavasti lähimpään täyteen kymmeneen euroon

pyöristäen lukuun ottamatta avioeron jatkokäsittelyä koskevaa hakemusmaksua sekä maksua tuomioistuinsovittelusta, jos sovittelua ei aloiteta. Jälkimmäisenä mainittuja maksuja esitetään tarkistettavan rahan arvon muutosta vastaavasti lähimpään viiteen euroon pyöristäen, jotta maksujen prosentuaalinen korotus vastaisi rahan arvon muutosta. Maksujen tarkistaminen lähimpään kymmeneen euroon pyöristäen korottaisi maksuja 20 prosenttia, jolloin prosentuaalinen korotus poikkeaisi merkittävästi laskennallisesta rahan arvon muutoksesta sekä muiden hakemusmaksujen prosentuaalisista korotuksista.

Perushakemusmaksu nousisi 270 eurosta 310 euroon, samoin sovittelumaksu asioissa, joissa sovittelu aloitetaan (muuntokerroin $1,15 \times 270 = 310,5$). Avioeroa koskeva hakemusmaksu nousisi 210 eurosta 240 euroon (muuntokerroin $1,15 \times 210 = 241,5$). Avioeron jatkokäsittelyä koskeva hakemusmaksu sekä maksu tuomioistuinsovittelusta, jos sovittelua ei aloiteta, nousisivat 100 eurosta 115 euroon (muuntokerroin $1,15 \times 100 = 115$).

Konkurssiin asettamista koskevassa asiassa hakijalta perittäisiin 320 euron sijasta 370 euroa, jos velallista ei aseteta konkurssiin (muuntokerroin $1,15 \times 320 = 368$). Myös muusta kuin jakoluettelon vahvistamiseen päättyvästä konkurssiasta perittäisiin 370 euroa, samoin kuin erikseen hakemuksesta käsiteltävästä muusta konkurssilakiin (120/2004) perustuvasta asiasta. Konkurssiin asettamisesta konkurssipesältä perittävä maksu nousisi 690 eurosta 790 euroon (muuntokerroin $1,15 \times 690 = 793,5$), ja jakoluettelon vahvistamiseen päättyvästä konkurssiasta perittäisiin 800 euron sijasta 920 euroa (muuntokerroin $1,15 \times 800 = 920$). Maksua ei kuitenkaan perittäisi julkisselvityksenä jatkuvasta konkurssista eikä asiassa, joka koskee turvaamistoimen tai pakkokeinon määräämistä, pesäluettelon vahvistamista tai muuta velallisen velvollisuutta, jälkivalvontaa taikka vahvistetun jakoluettelon oikaisemista tai muuttamista.

Istuntokäsittelyyn siirretyissä avioeroa tai riitautettua konkurssisaatavaa koskevissa asioissa maksu perittäisiin kuten riita-asiassa.

Saneerausmenettelyssä maksu olisi 370 euroa silloin, kun saneerausmenettelyä ei aloitettaisi (nyt 320 euroa), ja 1 060 euron sijaan 1 220 euroa silloin, kun saneerausmenettely päätettäisiin aloittaa (muuntokerroin $1,15 \times 1 060 = 1 219$). Erikseen hakemuksesta käsiteltävän saneerausmenettelyyn liittyvän muun asian maksu olisi 370 euroa (nyt 320 euroa).

Yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) mukaisessa asiassa maksu olisi 310 euroa (nyt 270 euroa). Velallisen ollessa hakijana asia olisi kuitenkin maksuton.

Maksujen suuruutta lukuun ottamatta pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan asetuksen 2 §:ää.

3 §. *Hovioikeuden hakemusmaksu.* Hovioikeuden hakemusmaksu esitetään nostettavaksi rahan arvon muutosta vastaavasti 270 eurosta 310 euroon (muuntokerroin $1,15 \times 270 = 310,5$).

4 §. *Markkinaoikeuden hakemusmaksu.* Markkinaoikeuden muun hakemusasian kuin markkinaoikeudellisen asian hakemusmaksu esitetään nostettavaksi rahan arvon muutosta vastaavasti 270 eurosta 310 euroon (muuntokerroin $1,15 \times 270 = 310,5$).

5 §. *Voimaantulo.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi asetuksen voimaantulosta. Maksun perimiseen suoritteesta, jonka maksuperuste olisi syntynyt ennen asetuksen voimaantuloa, sovellettaisiin asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

7. Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025 ja olemaan voimassa 31 päivään joulukuuta 2027.

Esitetään, että oikeusministeriö antaa asetuksen eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista vuosina 2025-2027.